

GRAĐANSKI AKTIVIZAM

“RP MAP” (RIVER POLLUTION MAP)

DVOMJESEČNI BILTEN

31/03/2024

Izdavač: NVU „Građanski aktivizam“

Donator: Eko-fond

SADRŽAJ

Uvod	2
Geografski položaj Podgorice	3
Prirodne karakteristike Podgorice.....	4
Klimatske karakteristike Podgorice	6
Vodosnabdijevanje i hidrološke karakteristike Podgorice	7
Važnost očuvanja voda	8
Problematika zagađenja površinskih voda.....	10
Tačkasti i difuzni izvori zagađenja.....	11
Cilj projekta i metodologija istraživanja	13
Rezultati desk istraživanja.....	14
Rezultati terenskog istraživanja	18

Uvod

Dvomjesečni bilten koji je izrađen u okviru projekta „RP MAP“ (River Pollution Map) je dio projektnih aktivnosti NVU „Građanski aktivizam“ na istoimenom projektu koji je podržan od strane Fonda za zaštitu životne sredine (Eko fond-a). Bilten je izrađen za period februar-mart 2024.

U okviru projektnih aktivnosti, eksperti za životnu sredinu su izvršili djelimični obilazak vototoka rijeka Morače i Zete na teritoriji Glavnog grada Podgorice, pri čemu su zabilježene lokacije na kojima je uočeno zagađenje. Za svako zagađenje izvršena je karakterizacija, a prikaz lokaliteta dat je u okviru ovog biltena. Kompletno mapiranje će biti izvršeno do izrade sljedećeg dvomjesečnog biltena.

Pripremljeni materijal ima za cilj podizanje nivoa svijesti o prepoznavanju i neophodnosti identifikacije tačkastih idifuznih izvora zagađenja vodotoka na nivou šire populacije, čime se daje svojevrsan doprinos edukaciji stanovništva u pogledu razumijevanja štetnosti ovih izvora.

Geografski položaj Podgorice

Podgorica se nalazi u sjevernom dijelu Zetske kotline, u središtu Crne Gore, na raskrsnici nekoliko značajnih putnih pravaca koji vode od mora, ka kontinentalnom dijelu zemlje. Nalazi se na nadmorskoj visini od 44,5 metara. Geografski položaj određen je koordinatama 42,26 sjeverne geografske širine i 19,16 stepeni istočne geografske dužine.

Plodna Zetska ravnica, sastav rijeka Zete i Ribnice sa Moračom, neposredna blizina Skadarskog jezera i Jadranskog mora, povoljna klima, komunikativni i strateški položaj, omogućili su da Podgorica izraste u najveću urbanu aglomeraciju Crne Gore.

Podgorica je ne samo moderan grad, već grad koji predstavlja administrativno - upravni, politički, privredni, saobraćajni, naučni i prosvjetno - kulturni centar Crne Gore. Njegov prosperitet u poslijeratnom periodu ubrzao je razvitak Grada kao cjeline.

Prirodne karakteristike Podgorice

Podgorica se nalazi u najvećem ravničarskom prostoru Crne Gore, kao dio prostrane skadarsko - podgoričke kotline. Blago je nagnuta prema jugu i jugozapadu. Južni dio Zetske ravnice, pod nazivom donja Zeta, nastavlja se prema Skadarskom jezeru u vidu plavljenog i zabarenog zemljišta. Ovo je izuzetno plodan dio ravnice sa nataloženim česticama koje čine debeo sloj obradive zemlje, pogodan za povrtarske kulture, poput paprike i paradjza, kao i vinogradarstvo i voćarstvo - posebno za uzgoj breskve, smokve i kivija.

Veliki broj podzemnih voda čini da je ovo područje poznato po zdravoj pijaćoj vodi. Posebnu vrijednost i prirodnu ljepotu predstavljaju rijeke Morača i Ribnica koje grad sijeku u pravcima sjever-jug i istok-zapad.

U središnjem dijelu Zetske ravnice u trouglu između Cijevne, Ribnice i Morače leži prostrano Čemovsko polje, građeno od slojeva šljunka i pijeska, koji je vezan karbonatskim cementom. Na ovom polju se nikada nije uspio formirati deblji sloj obradivog zemljišta.

Specijalnom agrotehnikom na stotine hektara Čemovskog polja osvojeno je i pretvoreno u vinograde sa vrhunskim kvalitetom prinosa i kasnijom proizvodnjom kvalitetnih vina i alkoholnih pića.

Prema zapadu, Podgorica se otvara prema Bjelopavličkoj ravnici kojom meandrira rijeka Zeta i koja je klimatski i pedološki izuzetno povoljna za zemljoradnju i voćarstvo.

Sam grad poznat je po prostranim i lijepo uređenim zelenim površinama i parkovima. Nekima dominira bor, a nekima listopadno drveće poput lipe, hrasta i platana. U posljednje vrijeme Podgoricom se šire bulevari koji su ukrašeni atraktivnim drvećem - palmama. Uz glavne gradske saobraćajnice može se pronaći žbunasto rastinje poput šimšira.

Zetska ravnica u kojoj se nalazi grad jedinstveno je područje sa 30.000ha plodne zemlje i prostire se od Glave Zete do obala Skadarskog jezera.

Klimatske karakteristike Podgorice

Skadarsko jezero, blizina mora, nadmorska visina, reljef, geografska širina, usloveli su različitu makro i mikro klimu na području podgoričke kotline.

Na klimu Podgorice utiče Jadransko more, dolinom rijeke Bojane, preko Skadarskog jezera. Pod uticajem okolnih planina, sredozemna klima se mijenja, tako da Podgorica ima izmijenjeno - sredozemnu klimu, koja se odlikuje toplim i vrućim ljetima i blagim i kišovitim zimama. Zahvaljujući termičkim uticajima Jadranskog mora, Podgorica ima visoke zimske temperature vazduha.

Srednja godišnja temperatura vazduha u Podgorici je 16,4°C, maksimalna 40,7°C, a minimalna je -4,6°C.

Srednja godišnja količina padavina u Podgorici je 1544mm, a relativna vlažnost vazduha je 59,6%. Prosječan broj kišnih dana je 118, sniježnih 3, a sa jakim vjetrom 58.

Ljeto u Podgorici je izrazito toplo i dugotrajno. Ljetnjih dana, u kojima temperatura vazduha dostiže ili prelazi granicu od 25°C, ima oko 135.

Obilje sunca i toplote, relativno mali broj dana sa padavinama, povoljna relativna vlažnost vazduha i dobra provjetrenost čine osnovne klimatske karakteristike i svrstavaju Podgoricu u oblast sa ugodnom klimom.

Vodosnabdijevanje i hidrološke karakteristike Podgorice

Grad Podgorica i njegova prigradska naselja snabdijevaju se vodom preko vodovodnog sistema sa više lokacija.

U ovom trenutku na području Glavnog grada postoje tri nezavisna sistema vodosnabdijevanja:

- Vodovodni sistem Podgorice i sela Gornje Zete
- Vodovodni sistem Gradske opštine Tuzi
- Vodovodni sistem Dinoša

Sa hidrološkog aspekta teritorija Opštine Podgorica, spada među bogatija područja vodom u Crnoj Gori.

Rijeka Morača je glavni vodotok šireg područja. Njemu gravitiraju vode svih drugih površinskih tokova i hidroloških pojava koje se sijeku na području opštine, kao i dio voda sa područja sliva izvan opštinskih granica. Morača izvire u sjevernom dijelu Crne Gore, ispod planine Rzač. Duga je 113 kilometra i teče od severa ka jugu. Uliva se u Skadarsko jezero.

U Podgorici rijeka Morača se prihranjuje sa desne strane vodama Zete i Sitnice, a sa lijeve strane vodama Ribnice i Cijeвне.

Skadarsko jezero u koje se uliva rijeka Morača ubraja se među najznačajnijim područjima koja nastanjuju slatkovodne ribe u Crnoj Gori, gdje je registrovano preko 40 vrsta riba, uključujući vrste koje migriraju iz morskog u slatkovodni ekosistem, kao jegulja (*Anguilla anguilla*), kubla (*Alosa falax nilotica*) i druge.

Rijela Zeta je duga 86 km i najveća je pritoka rijeke Morače. Nastaje od voda u koje poniru u Nikšićkom polju i izbijaju kod Glave tj. Slapa Zete, odakle teku do ušća u Moraču kod Duklje. Zeta pri ušću ima više vode od Morače, ali je Morača duža i ima pravolinijski i površinski tok.

Vode Zete su dobro hidroenergetski iskorištene u tri hidroelektrane. Rijeka Zeta je u svom donjem toku proglašena parkom prirode 2019 godine. Rijeka Zeta je u svom Donjem toku mirna i meandrira, uz par brzaka i bukova.

Rijeka Zeta je stanište 19 vrsta riba. U gornjem dijelu toka ihtiofaunu čine pretežno salmonidne vrste, dok donji tok pretežno naseljavaju vrste poput klijena i skobalja. Najugroženija riblja vrsta rijeke Zete je Zetska mekousna pastrmka (*Salmo obtusirostris*), koja je endemska vrsta.

Važnost očuvanja voda

Središnji problem kojim se bavi projekat jeste pitanje zagađivača u riječnom toku Morače i Zete u okviru teritorije Glavnog grada Podgorice. Tekuće vode (rijeke, potoci i izvori) imaju višestruki značaj, koji je opisan u nastavku.

Izvor vode za ljudsku upotrebu

Rijeke, potoci i izvori predstavljaju ključne izvore vode za piće za ljudske zajednice. Osim što pružaju osnovne potrebe za vodom, ovi vodeni putevi često imaju i kulturni značaj za lokalno stanovništvo.

Biodiverzitet

Rijeke, potoci i izvori podržavaju bogatstvo različitih oblika života, uključujući biljke, ribe, vodozemce, gmizavce, ptice i druge organizme. Ovi ekosistemi su važni za održavanje biodiverziteta i ravnoteže u prirodi.

Uticaj na klimu

Vodeni putevi imaju značajan uticaj na lokalnu klimu. Voda apsorbuje i oslobađa toplotu, što može uticati na temperaturne varijacije u okolini rijeka i jezera. Takođe, vodeni putevi mogu djelovati kao moderatori temperature, što može ublažiti ekstremne vremenske uslove.

Ekonomski značaj

Vodeni putevi su važni i za ekonomiju. Oni omogućavaju transport robe, navodnjavanje poljoprivrednih usjeva, podržavaju turizam i rekreativne aktivnosti i pružaju resurse za ribolov i druge industrije.

Sve ove uloge čine tekuće vode vitalnim resursom za život i održivost ekosistema i ljudskih zajednica. Stoga je od suštinskog značaja da se očuvaju i zaštite ovi vodeni resursi kako bi se osigurala njihova dugoročna održivost i korist za sve.

Problematika zagađenja površinskih voda

Velike količine otpada koji nastaje kao proizvod životnih aktivnosti često, usljed nemara stanovništva, završi na obalama rijeka. Kod jednog dijela stanovništva, usljed nedovoljno razvijene ekološke svijesti, postoji mišljenje da će voda jednostavno odnijeti otpad bez ikakvih posljedica.

Otpadni materijal koji se odlaže u vodu i na obalama negativno utiče na živi svijet i narušava pejzažne karakteristike.

Poseban problem koji je u naučnom svijetu otkriven u skorijem periodu predstavlja **mikroplastika**. Utvrđeno je da se mikroplastika, koja nastaje fragmentacijom plastičnih materijala, taloži u tijelima organizama.

Obogaćivanje vode nutrijentima, naročito jedinjenjima azota i/ili fosfora dovodi do eutrofikacije, što ima za posledicu ubrzano razmnožavanje algi i viših biljaka i stvaranje nepoželjne promjene ravnoteže organizama prisutnih u vodi, kao i samog kvaliteta vode. Najznačajniji izvor zagađenja azotom predstavlja spiranje sa poljoprivrednog zemljišta, dok najveći dio zagađenja fosforom potiče iz komunalnih i industrijskih otpadnih voda. To izaziva ekološke promjene koje mogu dovesti do gubitka biljnih i životinjskih vrsta (smanjenje ekološkog statusa) i ima negativan uticaj na korišćenje vode za ljudsku potrošnju i druge svrhe

Ozbiljnu prijetnju za kvalitet voda i životnu sredinu proizilazi iz ispuštanja **neobrađenih komunalnih otpadnih voda, otpadnih voda iz industrije, nelegalnih deponija i sličnih izvora**.

Sve navedeno jasno ukazuje na neophodnost sprovođenja različitih inicijativa koje će obuhvatiti edukaciju stanovništva o problemima zagađenja vodenih resursa. Osim toga, naglašava se važnost stvaranja vizuelnog prikaza lokaliteta na kojima se nalaze zagađivači koji ugrožavaju kvalitet voda.

Tačkasti i difuzni izvori zagađenja

Tačkasti i difuzni izvori zagađenja rijeka su dva glavna tipa izvora koja doprinose lošem kvalitetu vode u rijekama.

Tačkasti izvori zagađenja

su definisani kao jasno identifikovani, tačno određeni i lokalizovani izvori zagađenja koji se izlivaju iz/sa jednog mjesta, kao što su razne ispusne cijevi, kanalizacijske cijevi, fabrički odvodi ili odlagališta otpada. Ovi izvori obično potiču iz industrijskih postrojenja, komunalnih sistema ili direktno iz tačno određenih izvora.

Primjeri tačkastih izvora zagađenja:

- Otpadne vode iz industrijskih postrojenja koja se ispuštaju u rijeku.
- Cijevi za odvodnju otpadnih voda iz gradskih naselja.
- Ilegalna odlagališta otpada koja ispuštaju hemikalije ili otrove u vodu.
- Izlivanje nafte iz brodova ili naftnih platformi.

Difuzni (netačkasti, rasuti) izvori zagađenja

su šire definisani i obuhvataju zagađenja koja dolaze iz različitih, široko raspoređenih izvora i teško je identifikovati pojedinačni izvor.

Oni su obično rezultat različitih ljudskih aktivnosti i procesa koji ispuštaju male količine zagađivača u životnu sredinu.

Primjeri difuznog izvora zagađenja:

- Otpadne vode sa poljoprivrednih površina koje sadrže pesticide i gnojiva.
- Otapanje soli sa puteva tokom kišnih perioda.
- Urbana površinska oticanja koja ispuštaju ulje, metale i druge zagađivače tokom kiše.
- Atmosferske vode koje nose zagađivače sa gradilišta, poput cementa, gline ili drugih materija.

Cilj projekta i metodologija istraživanja

Projekt "RP MAP" (*River Pollution Map*) podrazumijeva dvije faze:

1. Desk istraživanje stanja kvaliteta vode rijeka Zete i Morače;
2. Terensko istraživanje koje uključuje identifikaciju i mapiranje zagađivača svih vrsta prisutnih u ovim rijekama.

Nakon detaljne desk analize trenutnog stanja kvaliteta voda rijeka Morače i Zete, stručnjaci za zaštitu životne sredine sprovedli terensko istraživanje duž riječnih tokova Zete i Morače, koji se nalaze unutar područja Glavnog grada Podgorice.

Cilj terenskih aktivnosti je bio mapiranje svih izvora zagađenja duž ovih rijeka. Tokom navedenog istraživanja utvrđena je priroda, značaj i uzroku zagađenja, uz procjenu opasnosti po životnu sredinu i bezbjednost ljudi.

Procjena opasnosti po životnu sredinu i zdravlje ljudi izvršena je po sljedećim kriterijumima:

	Visok nivo opasnosti
	Umjereni nivo opasnosti
	Nizak nivo opasnosti

Ovaj sistem označavanja omogućava transparentnost i jasnoću u identifikaciji problema i njihovom rješavanju.

Nakon preliminarnе analize, izvršiće se dopunsko istraživanje preostalih djelova vodotoka na teritoriji Glavnog grada. Presjek stanja kroz ponovnu inspekciju izvršiće se nakon isteka perioda od 3 mjeseca od dopunskog istraživanja. Identifikovani izvori zagađenja biće detaljno dokumentovani i evidentirani u dvomjesečnim biltenima, koji će biti javno dostupni na specijalizovanom portalu razvijenom u tu svrhu.

Rezultati desk istraživanja

Dvije najveće rijeke na teritoriji Glavnog grada Podgorice su Zeta i Morača.

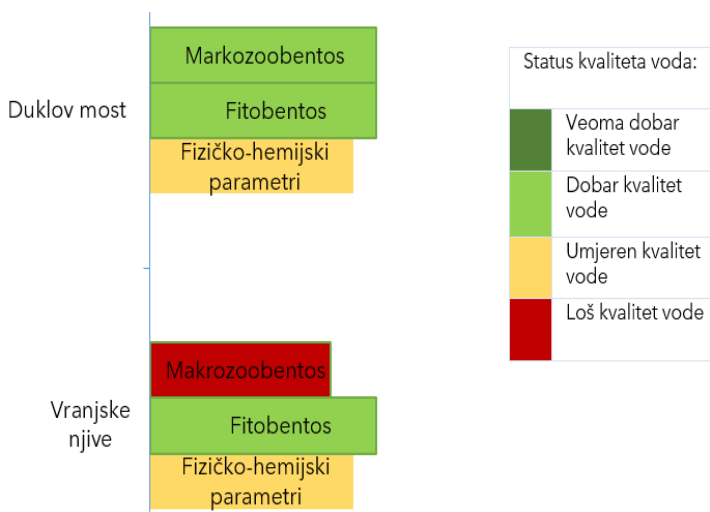

Rijeka Zeta je desna pritoka rijeke Morače i po veličini svog sliva je velika rijeka. Rijeka Zeta teče kroz Bjelopavličku ravnicu većinom kao ravničarska rijeka sa karakterističnim meandrima.

Rijeka Morača je najveća rijeka u Zetskoj ravnici i pritoka Skadarskog jezera. U svom sjevernom dijelu toka, Morača je brza planinska rijeka, koja probija kanjon sjeverno od Podgorice. Po spajanju sa svojom najvećom pritokom, rijekom Zetom, Morača ulazi u „Zetsku ravnicu“ i teče ovim dijelom Crne Gore do svog ušća u Skadarsko jezero.

Trenutno stanje rijeke Zete

Posljednji podaci iz državnog monitoringa o hemijskom i ekološkom statusu kvaliteta vode rijeke Zete ukazuju na uglavnom umjeren-dobar kvalitet vode. Analiza je sprovedena na dvije mjerne tačke, čiji su rezultati prikazani na priloženom grafikonu.

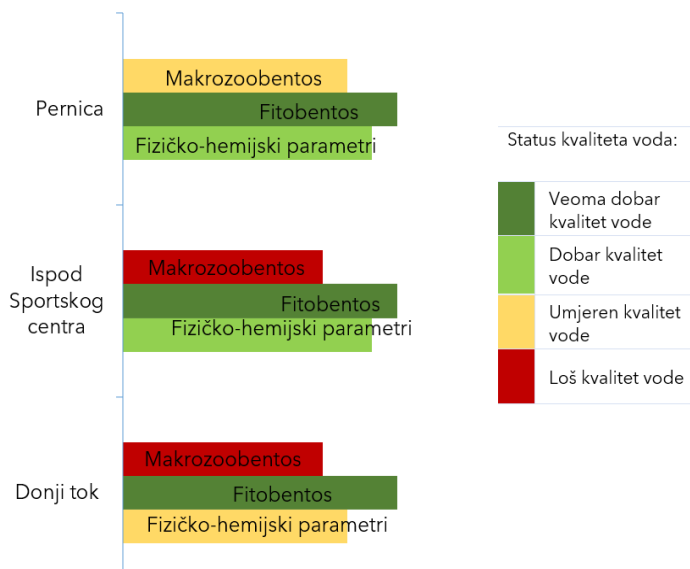

Zaključak je da je stanje kvaliteta vode povoljnije u gornjem toku rijeke Zete, posebno što se tiče ekoloških parametara fitobentosa i markozoobentosa. Ovo je posljedica manje ugroženosti početnog dijela toka zbog depopulacije. Nasuprot tome, donji dio toka je izložen većem riziku zbog nekontrolisanog korišćenja resursa, naseljavanja stanovništva te razvoja intenzivne poljoprivredne proizvodnje, farmi i industrijskih objekata.

Trenutno stanje rijeke Morače

Posljednji podaci iz državnog monitoringa o hemijskom i ekološkom statusu kvaliteta vode rijeke Morače ukazuju na značajne varijacije stanja u različitim zonama mjernih tačaka vodotoka.

Analiza je sprovedena na tri mjerna mjesta, čiji su rezultati prikazani na priloženom grafikonu.

Na osnovu prikazanih rezultata mjerenja ekoloških i hemijskih parametara, zaključuje se da je stanje toka rijeke Morače značajno povoljnije u gornjem dijelu (stanica Pernica), dok se stanje pogoršava nizvodno duž toka rijeke. U donjem dijelu toka rijeke Morače, primijećeni su lošiji rezultati kada su u pitanju hemijski i biološki pokazatelji. Konkretno, loše stanje mikrozoobentosa obično ukazuje na probleme poput zagađenja vode, što može biti rezultat povećane koncentracije zagađivača poput hemikalija, otpadnih voda ili industrijskih otpadaka, ali i fizičke degradacije habitata.

Na osnovu prikazanog stanja rijeka Zete i Morače, primjećuje se da se zagađenje ovih rijeka uglavnom javlja u naseljenim dijelovima Glavnog grada. To ukazuje da zagađenje potiče od antropogenih faktora, kao što su npr. ispuštanje otpadnih voda i formiranje divljih deponija duž korita ovih rijeka.

Stoga je neophodno hitno preduzeti mjere kako bi se zaustavilo dalje pogoršanje stanja i spriječile katastrofalne posljedice, uključujući potpuno uništenje pojedinih ekosistema ovih dviju značajnih crnogorskih rijeka.

Prvi korak u tom procesu predstavlja identifikacija što većeg broja potencijalnih zagađivača koji doprinose pogoršanju kvaliteta vode i životnog okruženja. U skladu s tim, realizacija projekta "RP MAP" (River Pollution Map) od velikog je značaja, jer prije svega omogućuje detaljno mapiranje ključnih izvora zagađenja, a samim tim daje i polaznu osnovu u planiranju i preduzimanju mjera sanacije postojećih zagađenja, te istovremeno doprinosi preventivnim mjerama za sprječavanje daljeg zagađenja ovih rijeka.

Rezultati terenskog istraživanja

MAPIRANA ZAGAĐENJA

Mapa sa lokacijama svih identifikovanih zagađenja za koje je izvršena i procjena opasnosti po zdravlje ljudi životnu sredinu.

Kroz detaljno mapiranje su identifikovani ključni izvori zagađenja koji predstavljaju najveću prijetnju za očuvanje kvaliteta vode rijeka Zete i Morače na istraživanom području.

IDENTIFIKACIJA IZVORA ZAGAĐENJA

Identifikovani izvori zagađenja uključuju različite antropogene uticaje, poput hemijskog i biološkog zagađenja, odlaganja otpada te manipulacije vodnim režimom

PROCJENA RIZIKA ZAGAĐENJA

Locirana zagađenja sa fotodokumentacijom, opis problema kao i procjenu rizika/uticaja za životnu sredinu, zdravlje i sigurnost ljudi i to po sljedećim kriterijumima:

izuzetan nivo opasnosti

umjereni nivo opasnosti

nizak nivo opasnosti

PLANIRANJE PRAVOVREMENIH AKCIJA

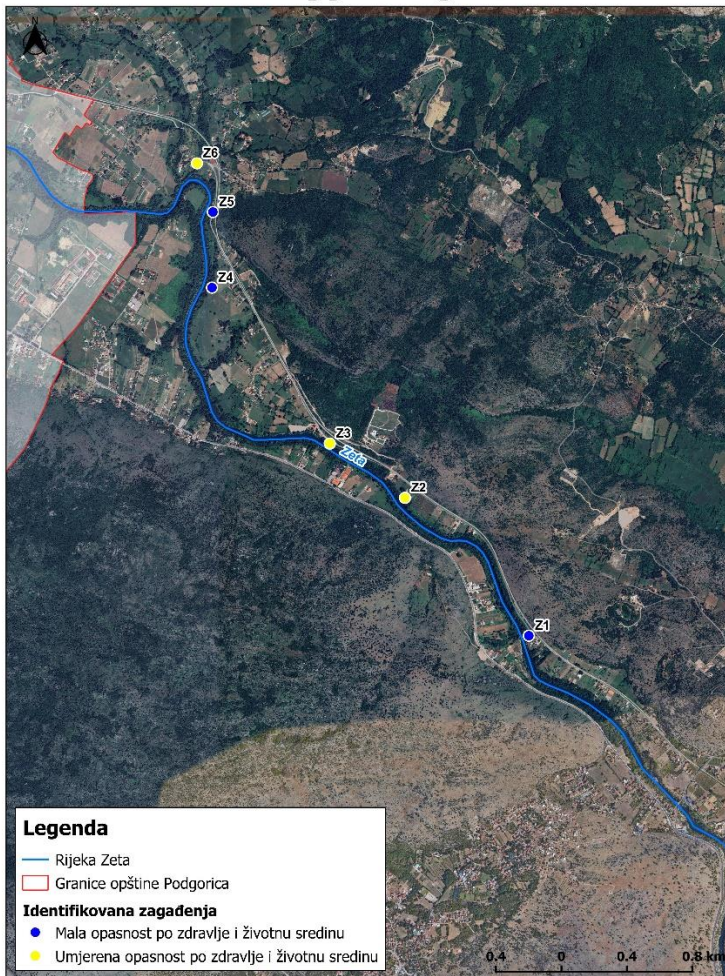
Na temelju podataka dobijenih realizacijom ovog projekta, biće moguće preduzeti ciljane mjere smanjenja ili eliminacije zagađujućih materija.

To će rezultovati očuvanjem i poboljšanjem stanja životne sredine duž rijeka Zete i Morače, što će imati pozitivan uticaj na ekosistem ovih rijeka i kvalitet života ljudi koji žive u toj zoni.

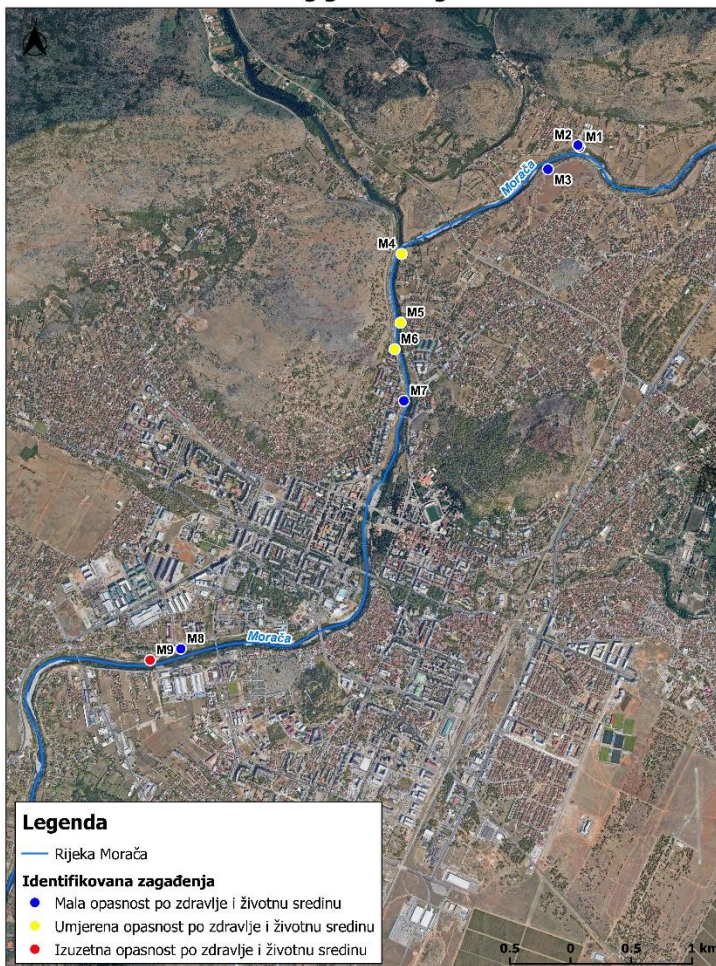
Identifikovana zagađenja duž toka rijeka Zete i Morače na teritoriji Glavnog grada Podgorice

Identifikovana zagađenja duž toka rijeke Zete na teritoriji Glavnog grada Podgorice

Identifikovana zagađenja duž toka rijeke Morače na teritoriji Glavnog grada Podgorice

Foto Elaborat

Naziv slike/oznaka na mapi: M1
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Inertni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M1
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - inertni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M2
Tip zagađenja: Divlje otpagalište - Miješani
komunalni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M2
Tip zagađenja: Divlje otpagalište - Miješani
komunalni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M3
Tip zagađenja: Divlje odlagalište na potezu cca
150m - Neopasni građevinski otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M4
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Inertni otpad u
samom koritu rijeke
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M5
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski otpad u samom koritu rijeke
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

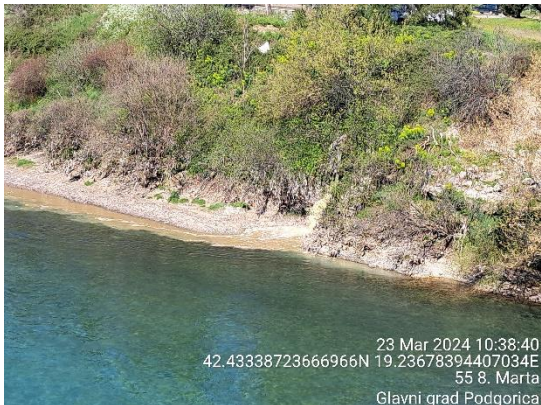
Naziv slike/oznaka na mapi: M6
Tip zagađenja: Neadekvatno održavanje separatora duž magistralnog puta Podgorica-Danilovgrad -
Moguće hemijsko zagađenje vodotoka
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M7
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Inertni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M8
Tip zagađenja: Divlje otpagalište - Miješani komunalni otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M9
Tip zagađenja: Fizičko-hemijsko zagađenje
vodotoka
Ocjena opasnosti: Izuzetan nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: M9
Tip zagađenja: Fizičko-hemijsko zagađenje
vodotoka
Ocjena opasnosti: Izuzetan nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z1
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z2
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Komunalni i opasni otpad
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z3
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski i komunalni otpad
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z3
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski i komunalni otpad
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z4
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni
građevinski otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z5
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni
građevinski otpad
Ocjena opasnosti: Nizak nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z6
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski otpad direktno u korito pritoke (zona ušća u Zetu)
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti

Naziv slike/oznaka na mapi: Z6
Tip zagađenja: Divlje odlagalište - Neopasni građevinski otpad direktno u korito pritoke (zona ušća u Zetu)
Ocjena opasnosti: Umjeren nivo opasnosti